GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 138. *Dumineca 5 (17) Augustŭ* **1884.**

Din causa sĕrbătorii de Lunĭ, Schimbarea la faţă, jurnalulŭ va apăré numai Marţĭ séra

Braşovŭ în 4 (16) Augustŭ.

In preséra adunărei generale a Asociaţiunei nóstre literare transilvane, ce se va întruni mâne în Orăştiă, multe şi feliurite gândurĭ ne agită mintea.

Unde amŭ fi şi unde suntemŭ!

Unde amŭ fi, décă mersulŭ îmbucurătorŭ, ce-lŭ luase desvoltarea poporului românŭ sub regimulŭ mai blândŭ şi mai tolerantŭ austriacŭ din anii 1860, nu ar fi fostŭ în modŭ atâtŭ de crudelŭ întreruptŭ de cătră ómenii regimului de astăḑi! Nu erá nicĭ p'atuncĭ ţéra acésta vr'unŭ Eldorado pentru Românĭ, nu, căcĭ şi în acea epocă ei erau cei din urmă, la carĭ se gândeau puternicii ḑilei. Dér se gândeau şi acésta vrea sĕ ḑică multŭ.

Astăḑĭ nimenĭ nu ne mai are grijea, nicĭ măcarŭ p'atâta câtŭ ni-o avéu „Bezirkerii“ lui Bach şi décă ómenii stăpânirei unguresci se gândescŭ la noi, o facŭ numai de supĕrare, pentru că trebue sĕ se convingă din ḑi în ḑi mai multŭ că cu tótă firea nóstră pacînică şi cu tótă paţienţa ce-o desvoltămŭ, nu mai suntemŭ bunĭ de a serví ca materialŭ pentru înălţarea gloriei maghiarismului.

O sută de anĭ dela revoluţiunea lui Horia au fostŭ de ajunsŭ spre a dá desvoltărei nóstre naţionale o direcţiune de sine stătătóre, spre a deşteptá consciinţa de Românŭ în pepturile nóstre şi spre a ne face sĕ cunóscemŭ umilirea şi ruşinea, ce ajunge p'unŭ poporŭ, care nu scie sĕ lupte şi sĕ móră pentru libertatea sa.

Marea mişcare dela 1784 şi cea dela 1848 au ruptŭ lanţurile, de carĭ erá legatŭ spiritulŭ naţionalŭ românescŭ, ca Prometeu de stâncă. In ajunulŭ rĕscólei lui Horia a apărutŭ cea d'ântâiu gramatică română şi activitatea literară din anii 1830 şi 1840 a inauguratŭ deşteptarea Românilorŭ „din jugulŭ celŭ de mórte.“

Acésta dovedesce, că desvoltarea naţională merge mână în mână cu desvoltarea literară. Istoria literaturei unui poporŭ este istoria vieţei, a decădinţei séu a înălţărei lui naţionale.

Vomŭ înţelege prin urmare, că în ḑilele aceste de umilire naţională nu ne putemŭ bucurá de avêntulŭ literarŭ, de care se bucură popórele libere. Dér precum tirănia cumplită din veaculŭ trecutŭ n'a pututŭ împedecá pe părinţii literaturei nóstre de a pune temelia ei, aşa nu ne va puté oprí nicĭ despotismulŭ de aḑi, fie elŭ de orĭ ce natură, de a clădí mai departe pe acéstă temeliă.

In veaculŭ acesta, care este botezatŭ veaculŭ luminilorŭ şi alŭ civilisaţiunei, s'ar părea că e multŭ mai uşorŭ de a clădí, căcĭ multe şi perfecţionate sunt aḑi mijlócele de înaintare, ce stau la disposiţiunea unui poporŭ. Nu este ertatŭ a trece cu vederea însĕ, că şi mijlócele de distrucţiune s'au perfecţionatŭ şi s'au rafinatŭ, şi că dela apusŭ a fostŭ importatŭ deodată cu cultura d'acolo unŭ curentŭ de idei periculóse, carĭ ca o brumă neaşteptată atacă crudele plantaţiunĭ ale culturei nóstre naţionale.

Nu se potrivescŭ tóte pentru toţĭ. Cultura nóstră nu sufere de a fi îmbrăcată în vestminte străine, ea cere ca sĕ ne croimŭ o haină, ce se potrivesce pe trupulŭ nostru. De aceea nicĭ ideile reacţionare, nicĭ cele pré avansate, ale estremului radicalismŭ, nu sunt plante pentru pământulŭ românescŭ. La suflarea spiritului străinŭ poporului românŭ nu póte cresce sĕmênţa culturei, ce au sĕmênat'o antecesorii noştri.

Pe când în vechime avémŭ sĕ luptămŭ numai contra unui singurŭ inimicŭ, astăḑi suntemŭ siliţĭ a stá faţă cu mai mulţĭ duşmanĭ, carĭ ameninţă din diferite părţĭ cultura românéscă.

Curentulŭ materialistŭ şi egoistŭ alŭ veacului pare a favorisá opera destructóre şi grelele sarcinĭ publice, cari absorbŭ aḑi tótă munca poporului, şi contribue numai la têmpirea lui. Sub astfelŭ de împrejurărĭ e îndoitŭ de mare meritulŭ celorŭ ce stăruiescŭ cu energiă şi cu perseveranţă pe cărarea culturei naţionale luptândŭ pentru înaintarea şi apĕrarea ei de tóte înrîurinţele străine.

Ceea ce ne nelinişteşce însĕ nu e atâtŭ gréua situaţiune, câtŭ impejurarea, că numĕrulŭ celorŭ ce'şĭ dedică forţele spirituale şi materiale pentru ajungerea marelui idealŭ de cultură, ce a încălḑitŭ inima înainte mergĕtorilorŭ noştri din véculŭ trecutŭ şi din prima jumĕtate a veacului, în care trăimŭ, în locŭ sĕ se mărescă, pare că se totŭ împuţinéză.

Generaţiunea jună, în raportŭ cu ceea ce au făcutŭ bĕtrênii, arată pré puţine resultate ale muncei sale pe terêmulŭ literarŭ, şi ceea ce este şi mai întristătorŭ, mare parte dintrênsa s'a înstrăinatŭ mai multŭ séu mai puţinŭ de spiritulŭ adevĕratŭ naţionalŭ din causă, că séu îi lipsesce cunoscinţa istoriei séu îi lipsesce sentimentulŭ curatŭ românescŭ, ce se póte sădí numai în familiă şi în şcólă.

Este învederatŭ, că acésta nu póte rĕmâné aşa, décă e vorba se resistămŭ cu succesŭ curentului desnaţionalisătorŭ.

Missiunea întrunirilorŭ nóstre literare credemŭ, că trebue sĕ fie înainte de tóte de a deşteptá, de a stimulá şi de a cultivá sentimentulŭ adevĕratŭ pentru progressulŭ naţionalŭ, mai alesŭ în inimile junimei nóstre. Acésta însĕ nu se póte ajunge prin formalităţĭ, prin cetire de raportur̆ĭ, de processe-verbale şi de petiţiunĭ, şi prin circulare de liste de subscripţiunĭ, nicĭ prin balurĭ şi alte petrecerĭ, ci numai prin vorbirĭ şi scrierĭ de spiritŭ, carĭ sĕ escite entusiasmulŭ generalŭ şi prin fapte, cari sĕ deştepte mulţumirea generală.

Reuniunile nóstre sĕ-şĭ popularíseze câtŭ mai multŭ scopurile, acomodându-se spiritului poporului şi ţinêndŭ contŭ mai multŭ de trebuinţele lui cele mai urgente spirituale.

Salutămŭ întrunirea de mâne a Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului românŭ, dorindŭ ea sacrulŭ entusiasmŭ alŭ antecesorilorŭ noştri sĕ conducă ale ei lucrărĭ şi sĕ înmiéscă ródele lorŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Sibiu, 16 Augustŭ. — Rudolf Marlin, acusatŭ ca complice intelectualŭ la omorulŭ familiei Friedewanger, a avutŭ unŭ atacŭ de apoplexiă (gută), paralisându-i-se jumĕtate corpulŭ.

München, 17 Augustŭ — Erĭ nópte s'au furatŭ din casa principală a postei, prin mijlocirea unei chei imitate, 100,000 de mărcĭ.

Paris, 16 Augustŭ. — Camera a primitŭ creditulŭ pentru expediţiunea din Tonchinŭ. — Alaltaerĭ au fostŭ în Toulonŭ 3, în Marsilia 18 morţĭ de coleră.

Berlin, 16 Augustŭ. — Kalnoky a plecatŭ erĭ diminéţa, la 7½ óre, la Varzin.

CRONICA ḐILEI.

In călĕtoria sa la Aradŭ, M. Sa Impĕratulŭ şi regele Franciscŭ va fi întovărăşitŭ de ministru de comerciu Széchényi, eventualŭ de ministrulŭ de finanţe Szápáry şi de Jekelfalussy. Curtea împĕrătéscă va petrece tótă tómna în Buda-Pesta şi în Gödöllő.

*

»Telegrafulŭ« spune, că direcţiunea generală a penitenciarelorŭ din România a contractatŭ cu fabricantulŭ Derner din Braşovŭ furnitura maşinelorŭ necesare fabricei de abá (zeche), ce se va înfiinţá la penitenciarulŭ Cozia. Aceste maşinĭ, carĭ vorŭ serví douĕ ateliere, costă 2779 florinĭ, plus transportulŭ până la Cozia.

*

Samuilŭ Kessler, mare fabricantŭ din Murĕşŭ-Oşorheiu, a primitŭ, cu posta din 8 Augustŭ diminéţa, o scrisóre cu banĭ dela »Banca-Fleischer« din Viena. Pe pliculŭ scrisórei se aflá scrisă suma de 3650 fl. 30 cr.; dar după ce Kessler desfăcu scrisórea, stĕtu încremenitŭ, căcĭ trei bancnote de câte o mie lipsiau, ér în scrisóre erau numai 650 fl. 30 cr. Kessler se duse îndată la postă, făcu arătare. Şefulŭ dela postă luà protocolŭ despre acestŭ casŭ, şi telegrafà la „Banca-Fleischer,« ér dela bancă sosì rĕspunsulŭ, că acolo greşélă nu s'a făcutŭ şi cele trei mii s'au espedatŭ înaintea unorŭ marturi. Pe pliculŭ scrisórei nicĭ o vătĕmare nu s'a observatŭ, şi sigilele tóte erau întregĭ. Cercetarea pornită va trebuí sĕ lămurescă acéstă gingaşă afacere.

*

»Kolozsvári-Közlöny« a scrisŭ unŭ articolŭ de fondŭ despre reformarea religiósă a Evreilorŭ, pe care ilŭ sfirşesce cu vorbele: »Limbă şi religiune,« în aceste douĕ vorbe stă secretulŭ asimilărei şi transformărei naţionale. Dintre armenĭ numai pré puţinĭ şi în cercurĭ de totŭ intime se folosescŭ de limba mamei lorŭ, dar în inimile lorŭ şi în relaţiunile lorŭ cu străinii suntŭ maghiarĭ. Cu privire la serviciulŭ dumneḑeescŭ au, nu-i vorbă, unŭ episcopŭ şi obiceiurĭ proprii, dar credinţa lorŭ e una cu a Maghiarilorŭ. Reforma limbei şi a religiunei va fi resolvarea finală a cestiunei antisemitice. Din acestŭ temeiu salutămŭ mişcarea patriotică dintre Evreii din Budapesta.«

Veḑă-se în ce tabere potŭ căutá cei dela »Kólószvári-Közlöny« desertorĭ îndrăgiţĭ de legea şi limba maghiară! —

*

Ministerulŭ comunŭ c. r. de rĕsboiu a luatŭ disposiţiunea, sĕ nu se mai cumpere cai pentru armată dela samsarĭ, ci nemijlocitŭ dela economii, carĭ potŭ dovedí, că prăsescŭ cai.

*

In Covasna s'a sinucisŭ unŭ diurnistŭ, care a trecutŭ peste 100 de anĭ, şi a participatŭ la rĕsbóele cu Napoleonŭ. Motivulŭ sinuciderei a fostŭ că n'a găsitŭ séra pe nevasta sa acasă, ca sĕ-i gătescă cina.

*

Cu prilejulŭ aniversării a decea a universităţii din Agram (19 Oct. n.), independenţii au de gândŭ sĕ facă o ovaţiune episcopului Strossmaier. Elŭ va vení din Djacovar la Agram şi in acea ḑi va deschide şi galeria de tablourĭ, din palatulŭ academiei sud-slavice.

*

Cetimŭ prin foi unguresci, că redactorulŭ dela »Havi Füzetek« (Broşure lunare) d. Ioanŭ Dvorzsák a publicatŭ în »Magyar Korona« o declaraţiune, în care spune, că s'a retrasŭ dela redactarea ḑiarului »Katholikus család,« din causă că a aflatŭ, că editorulŭ ḑiarului catolicŭ nu este creştinŭ, ci jidovŭ.

Se vorŭ găsì destui jidovĭ-maghiarĭ, carĭ sĕ-i ia loculŭ.

*

Marția trecută, Maiestatea Sa Regele Carolŭ a primitŭ la castelulŭ Peleșului în audiență oficială pe escel. Sa Don Miguel Bertodano y Patisson marchisŭ del Moral, ministrulŭ reședinte alŭ Regelui Spaniei împreună cu personalulŭ legațiunei regale.

*

O adunare de comercianțĭ, care s'a ținutŭ alaltaerĭ în Bucurescĭ, a decisŭ serbarea Duminecei, pentru care scopŭ au și înaintatŭ o petițiune la ministerŭ.

*

Linia telegrafică între Bucurescĭ și Viena este întreruptă.

*

La 25 Septembre a. c. se va ține înaintea unui juriu alŭ universităţii din Bucurescĭ, unŭ concursŭ pentru ocuparea a cincĭ burse la Scóla normală superióră de pe lângă acéstă Universitate. Din aceste cincĭ, patru burse sunt în secțiunea de litere și una în aceea a sciințelorŭ matematice.

*

In ḑiua de 25 Iulie, a cădutŭ în comuna Siliștea din județulŭ Neamțu, în Moldova, o plóiă cu grindină în mărimea oului de găină și a distrusŭ cu desăvêrșire recoltele: ca vr'o 239 fălcĭ păpușoiu, 65 fălcĭ ovĕsŭ și 50 fălcĭ orzŭ, precum și grădinile locuitorilorŭ din Bărcŭ. Asemenea fênulŭ în brasde pe cóste și căpițele de pe la șesurĭ au fostŭ luate de apă. Pagubele causate sunt marĭ. S'a gasitŭ a doua ḑi grindină înca netopită.

*

Curióse sunt planurile de colonisare, ce i se atribuescŭ guvernului rusescŭ. Scirile, ce vinŭ dela Atena adecă, spunŭ că stăpânirea rusă cumpĕră în Macedonia ținuturĭ marĭ de țĕră, ca sĕ așeḑe acolo pe Ovreii emigranțĭ. Scopulŭ i-ar fi, sĕ pótă esercită dreptulŭ de protectoratŭ consularŭ peste emigranțĭ. Vestea ne pare cu totulŭ neverosimilă.

*

D. dr. I. Felix, membru alŭ consiliului medicalŭ superiorŭ și profesorŭ la facultatea de medicină din Bucurescĭ, va fi însărcinatŭ de guvernulŭ românŭ ca sĕ asiste la congresulŭ internaționalŭ de higienă ce se va ține în Augustŭ la Haga (Olanda).

*

Deputațiunea oficerilorŭ francesĭ, ce va luá parte la manevrele armatei austriace de pe câmpulŭ Marchei, va sosí în Viena la 7 sĕu 8 Sept. n. E condusă de generalulŭ de cavaleriă Lhotte.

*

Despre starea sănătății lui Victorŭ Hugo circulau, încă aḑi e sĕptĕmână, faime neliniștitóre. Joi a fostŭ sĕptĕmâna, căruntulŭ poetŭ a fostŭ de față la ședința congresului din Versailles, dar prietinii séi ilŭ rugară, ca cu privire la etatea sa înaintată, sĕ nu participe la celelalte ședințe, carĭ încă au sĕ fie fórte osteniciόse și sgomotóse. Lipsirea fără veste a lui Victorŭ Hugo dela congresŭ a făcutŭ sĕ se rĕspândéscа acele faime neliniștitóre, carĭ în adevĕrŭ nu au nicĭ unŭ temeiu. Paul Meurice, ginerele marelui poetŭ, a mersŭ Sâmbătă la Chartre, ca sĕ ducă o scrisóre, în care V. Hugo își esprimă felicitările sale cu ocasiunea desvălirei monumentului ridicatŭ în onórea scriitórei George Sand. Acésta scrisóre s'a cetitŭ la solenitatea, ce s'a ținutŭ Dumineca trecută.

*

Ex-Chedivulŭ Ismailŭ pașa a sositŭ împreună cu haremulŭ sĕu în Viena și s'a așeḑatŭ în hotelulŭ »Mielulŭ de aurŭ.« Sosirea Chedivului a strînsŭ o mare mulțime de ómenĭ împrejurulŭ hotelului, împrejurare, pe care Chedivulŭ o socotesce dreptŭ o ovațiune adusă lui.

*

Din Varșovia se scrie, că planulŭ manevrelorŭ din anulŭ acesta ale armatei ruse constă în marcarea întrărei ei în Galiția prin diferite puncte dela granițe. »Pester Lloyd« ḑice, că ar fi o interesantă privelisce strategică pentru ceĭ patru oficerĭ austriacĭ, carĭ sunt trimișĭ sĕ asiste la aceste manevre, décă în adevĕrŭ planulŭ arŭ fi acesta.

*

Europenii păgubițĭ prin bombardamentulŭ Alexandriei au făcutŭ o demonstrațiă la locuința consulului englesŭ, pretinḑĕndŭ despăgubirile. Consululŭ a primitŭ deputațiunea lorŭ și a promisŭ, că va face cunoscute guvernului britanŭ pretensiunile lorŭ. Ei au mersŭ apoi la consulii francesĭ și italianŭ, să grăbéscă ei plătirea despăgubirilorŭ.

*

După vestile mai nouĕ venite din Spania, Regele ar fi tare bolnavŭ. Se crede, că mântuire pentru elŭ nu este.

PESTER LLOYD ȘI OPOSIȚIUNEA ROMÂNĂ.

Lui „Pester Lloyd“ i-se scrie din Bucurescĭ cu datulŭ de 10 Augustŭ st. n.

»Prevederea mea, că unirea vechilorŭ conservatorĭ cu independinții liberalĭ ai domnului Vernescu, nu va dură multă vreme, s'a împlinitŭ. Nu-i vorbă, acéstă împrejurare nu se dă încă pe față; dar întâmplarea, că redactorii din partea d-lui Vernescu dela »România« au fostŭ depărtațĭ și înlocuițĭ prin partisanĭ ai direcțiunii vechĭ conservatóre, este cea mai bună dovadă despre legătura internă a partidei oposiționale a liberalilorŭ-conservatorĭ, ce și-a inceputŭ viéța cu atâtea reclame politice. Ca o altă dovadă despre neputința oposiționalilorŭ trebue socotită și parola, ce-au datŭ ei, că se vorŭ abține dela alegerile, ce se vorŭ face la tomnă. Nu-i vo bă, acésta a lorŭ hotărîre o justifică dênșii ḑicêndŭ, că sub unŭ ministerŭ ca alŭ lui Brătianu este imposibilŭ, sĕ poțĭ ridică vócea poporului într'o așa mĕsură, în câtŭ sĕ se pótă simți. De altă parte nicĭ o îndoială nu mai póte încăpé, că hotărîrea, de-a continuă poiltica de pasivitate, nu este unŭ rodŭ alŭ nereușitelorŭ svêrcolirĭ și intrigĭ, ce a făcutŭ oposițiunea pentru sdruncinarea sistemului de guvernare. Astfelŭ stândŭ lucrurile, nicĭ nu mai este de lipsă, ca ministrulŭ-președinte Brătianu sĕ renunțe a mai face călĕtoria sa la băi, după cum s'a și anunțatŭ de cât-va vreme de unele ḑiare. Elŭ va merge câtŭ mai curêndŭ la Carlsbad, (la Marienbad — Red. Gaz.), sĕ facă mai multe sĕptĕmânĭ cură, fiindŭ înlocuitŭ în ministeriulŭ de interne de domnulŭ Câmpineanŭ și în președință de d. Dumitru Sturza.

Incordata observare și constatarea relațiuniiorŭ, ce esistă între oposițiune și unele persóne ale palatului legațiunei rusescĭ de aicĭ, a avutŭ urmarea, că din partea numitei legațiunĭ s'a găsitŭ cu cale și necesarŭ a se face o desmintire oficială a bănuelelorŭ, că ea conspiră împotriva liniștei din năuntru a României. Comunicatulŭ publicatŭ în »Monitorulŭ oficialŭ« în acéstа cestiune se mărginesce însă numai pe lângă desmințirea sensaționalei scirĭ dată de »Indépendance Roumaine,« că între România și Rusia s'ar fi întêmplatŭ unele încordărĭ, carĭ între altele au avutŭ ca urmare și rechemarea ambasadorului românŭ din Petersburg. Décă »Corespondenței politice« din Viena i se scrie acum din Bucurescĭ, că scirile despre simpatiile cercurilorŭ rusescĭ de aicĭ față cu oposițiunea arŭ fi luate din vêntŭ, ca și informările despre relațiunile personale ale câtor-va membrii din legațiunea rusescă cu politica rusécă-panslavă și cu agenții ei, atuncĭ trebue sĕ ne mirămŭ numai de recélă, de care chiar numitulŭ comunicatŭ alŭ »Monitorului oficialŭ« se folosesce dreptŭ dovadă pentru îndreptățirea desminţirei corespondenței. Corespodentulŭ d-vóstră nu a retrage nicĭ o vorbă din informările despre caracteristica atitudine a unorŭ persóne din ambasada rusécă de aicĭ pomenite în scrisorile anterióre, atitudine, dovedită față cu agitațiunea panslavistă și agitațiunea română.

Bucurosŭ concede elŭ, că politica oficiósă actuală a Rusiei nu oferă simtome amenințătóre nicĭ pentru România, nicĭ pentru pacea peninsulei balcanice; totŭ așa de puținŭ va afirmă elŭ, că acțiunea oficială a ambasadei de aicĭ, ar sta în contradicere cu schimbarea politicei guvernului din Petersburg, inaugurată prin apropierea Rusiei de liga de pace germană-austro-ungară. De altă parte elŭ crede, că trebue sĕ intoneze, că ceĭ mai mulțĭ diplomațĭ tinerĭ ai Rusiei din scóla lui Gorciacoff și Ignatieff, privescŭ politica urmată de actualulŭ ministru de esterne dreptŭ numai unŭ supĕrăciosŭ stadiu de trecere. E póte chiar interesulŭ întăririi relațiunilorŭ Rusiei cu alianța de pace a Europei mijlocii, că pressa oficiósă austriacă suceşte și rĕsuceşte unele scirĭ, ce se referescŭ la personalulŭ ambasadei rusescĭ din Bucurescĭ și, carĭ nu se potŭ unĭ cu acéstă armonisare de interese, până ce vorŭ dá nascere unei desminţirĭ. Décă se adeveresce însĕ, că corespondentulŭ aplecatŭ spre desminţirĭ alŭ »Corespondenței politice« este una și aceiașĭ persónă cu acelŭ corespondentŭ alŭ „Pressei« din Viena, care până mai deunăḑĭ cătă sĕ găsescă semne nouĕ despre lățirea agitațiunei rusescĭ până și în cele mai neînsemnate și mai neponderóse întêmplărĭ, atuncĭ nu mai e de lipsă, sĕ mai stămŭ de vorbă, pentru a puté clasifică după meritŭ valórea desminţirei, de plăcere dată de »Corespondința politică.« Corespondentulŭ d-vóstră nu este legătŭ în nicĭ o parte cu ale sale privirĭ și crede că stă în înțelegere numai cu redacțiunea ḑiarului d-vóstră, décă cautŭ sĕ păstreze informărilorŭ sale cea mai deplină neînteresare în observarea și judecarea tuturorŭ întêmplărilorŭ, carĭ i se parŭ că ascundŭ unŭ pericolŭ pentru interesele Austro-Ungariei — de s'ar ivi elŭ măcarŭ și numai în viitorŭ.«

FRANCIA ȘI ANGLIA.

Care a fostŭ resultatulŭ fiascului conferenței dela Londra?.... Lămuririle, câte s'au adusŭ cu privire la afacerile Egipetului și — ceea ce va dă multŭ încă de lucru Europei — încordarea relațiunilorŭ între Anglia și țĕrile continentului. Acéstă încordare se pronunță însĕ mai cu putere în relațiunile Albionului cu republica francesă, ér dreptŭ o dovadă ne póte servi între altele următórele șire, scrise de unulŭ dintre organele ministerului Ferry, șire în adevĕrŭ menite sĕ producă sensațiune. »Paris« ḑice:

»Englesii nu lasă sĕ trécă nicĭ unŭ prilejŭ, sĕ nu se pună în calea operațiunilorŭ nóstre și sĕ ne țină lucrulŭ pe locŭ. Nu voimŭ sĕ mai revenimŭ la intrigile lorŭ din Madagascar și la pretențiunile căpitanului Iohnstone dela „Dryad,« referitóre la ridicarea blocadei făcute de admiralulŭ Pierre. Dar în aceste momente cine conduce cetele howasiane? Unŭ oficerŭ alŭ armatei regulate englese, colonelulŭ Wallonghby. La Congo, Anglia a căutatŭ sĕ se facă stăpână pe gura rîului. In China întâlnimŭ pe Englesĭ în mijloculŭ drumului nostru. In Ke-Lung consululŭ Maiestății Sale Reginei protestéză împotriva desbarcărei Francesilorŭ. In alŭ cui nume și de ce? De ce se amestecă acestŭ funcționarŭ? Și nu ar fi folositorŭ sĕ scimŭ, de face acésta din propriulŭ sĕu îndemnŭ séu dândŭ ascultare instrucțiunilorŭ guvernului sĕu? In Fu-Ceu amesteculŭ Englesilorŭ în afacerile nóstre e și mai de nesuferitŭ. Admiralulŭ Dowell dă voe detașamentelorŭ de soldațĭ de marină și de artileriă, sĕ desbarce chiar înaintea vasului Admiralului Coubert, cu primejdia de a se nasce unŭ sângerosŭ conflictŭ între trupele ambelorŭ națiunĭ și încurcăli îngrozitóre internaționale. Nu scimŭ, cum va justifică guvernulŭ englesŭ unŭ astfelŭ de amestecŭ, décă cabinetulŭ nostru — și nicĭ de cum nu stămŭ la îndoială — va cere deslușirĭ dela dênsulŭ. De abia douĕ ḑile, réua voință a Englesilorŭ s'a pronunțatŭ și mai lămuritŭ. Sub pretecstŭ de coleră, corabia de transportŭ francesă „Djemanh,« ce mergea spre Indo-China, găsi trecerea prin canalulŭ Suez închisă de agentulŭ englesŭ Wiéville. Anglia ride de noi și caută certă în totŭ chipulŭ. Scie, apoi cu ce superficialitate observă agenții Măiestății Sale Reginei mĕsurile sanitare, când e vorba de vre-o navă englesă, de-arŭ fi și de vorŭ dovedi chiar că e infectată. De altfelŭ vapórele bănuite ar puté trece totdéuna canalulŭ sub condițiune, că nu vorŭ trage la uscatŭ. Acestuĭ micŭ și perfidŭ rĕsboiŭ trebue sĕ i se pună capĕtŭ în totŭ casulŭ. Englesii nu sunt bine dispușĭ, înțelegemŭ acéstă, dar nu e încă nicĭ unŭ temeiu, se ne facă s'o simțimŭ și noi acéstă indisposițiune.«

CĂLĔTORIA REGELUI CAROLŬ LA BELGRADU.

Unŭ corespondentŭ alŭ ḑiarului francesŭ „Le Monde“ scrie despre călĕtoria regelui României la Belgradŭ următórele:

La Belgradŭ se facŭ pregătirĭ, sĕ priméscă pe Regele Carolŭ alŭ Româniеi în modŭ strălucitŭ. Acestei visite unii îi dau o mare importanță politică. Visita avé sĕ se facă de multŭ, dar neînțelegerile ivite în timpulŭ din urmă între cele douĕ regate au făcutŭ sĕ s'amâne. România se răcise în modŭ deosebitŭ de Serbia, din causa atitudinei, ce a observat-o acésta în sinulŭ comisiunei europene a Dunării. Serbia, dândŭ sprijinulŭ sĕu Austriei, a făcut-o pe acésta atot-puternică în comisiune și îi dă România în mânĭ. Chiar după proiectulŭ lui Barrère, chiar după amendamentulŭ primitŭ la Londra în Martie 1883, România se vedea, cu dreptŭ cuvêntŭ, sacrificată, și sacrificată de Serbia. Aḑi protestările României au perdutŭ din puterea lorŭ și lucrulŭ e în momentulŭ de a se potolí. Călĕtoria Regelui Carolŭ nu e celŭ mai bunŭ semnŭ despre reînpăciuirea și viitórea amiciță a celorŭ douĕ guverne?

„L'Indépendence roumaine“ 'șĭ esprima dorința de a vedea desmințindu-se, prin ḑiarele guvernamentale, interpretarea ce o face ḑiarulŭ francesŭ călĕtoriei Regelui României.

ADUNAREA GENERALĂ A DESPĂRȚĂMÊNTULUI XII. ALŬ ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE.

„Dați, și vi se va dá vouĕ!“

De multŭ nu apucaiŭ péna în mână cu atâta bucuriă și emoțiune ca acuma, cândŭ vĕ trimeŭ acestŭ raportŭ.

Nicĭ odată séu rarŭ pórte s'au ținutŭ în acestŭ colțŭ nordicŭ alŭ Transilvaniei o adunare atâtŭ de frumósă și românéscă ca acésta, despre care vĕ relatezŭ:

In 10 Augustŭ a. c. Lăpușulŭ și scaldele dela Stoicenĭ întrunieră în sênulu lorŭ unŭ publicŭ numerosŭ, lamura și elita inteligenței române din municipiulŭ Solnocŭ-Dobâcei.

Din Deșiu ne onorară domnii, din subcomitetulŭ despărțămêntului, Augustinŭ Munteanŭ, directorŭ și membru fundatorŭ, Gabrielŭ Manu, advocatŭ și membru pe viéță, Vasilie Hossu, judele, — și Petru Mureșianŭ Sĕreganulŭ, secretarulŭ, cu pré stimabilele dumnelorŭ familii, și mai mulțĭ junĭ. Adunarea decurse apriatŭ și conformŭ programei sale publicate în Nr. 128 alŭ acestui veteranŭ ḑiarŭ. Subpretorele d. Carolŭ Marillai veni din partea autorității poliției locale, pentru supraveghiare.

D. directorŭ ținŭ o vorbire de deschidere meḑósă și instructivă, care se primi cu „Sĕ trăiéscă« îndelungate. La acésta d. Ioanŭ Georgiu, spiritualŭ în seminarulŭ g. cat. din Gherla — care petrece feriele pe aicĭ — ca președinte alŭ comitetului filialŭ de primire, rĕspunse asemenea în terminĭ oratoricĭ, salutândŭ pe d. directorŭ, comitetulŭ despărțămêntului și adunarea generală în numele Lăpușenilorŭ; fu aplaudatŭ.

Din raportulŭ secretarului se află, că despărțămêntulŭ are 49 membrii, dintre carĭ 23 ordinarĭ și 23 ajutătorĭ, carĭ pentru unŭ despărțămêntŭ vastŭ cum e acesta cu 318 comune, este unŭ numĕrŭ de totŭ pré micŭ de membrii; se încasară 173 fl.; se făcură prin activulŭ secretarŭ 254 espediții din 49 Nrĭ ai protocolului de intrate; d sp. are biete 15 cărțĭ în biblioteca sa, actele și fóia Asociațiunei, precum și unŭ ḑiarŭ politicŭ și 77 fl. fondulŭ aceleia, din carĭ 20 fl. colectațĭ prin secretarulŭ; s'au spesatŭ pe tipăriturĭ și portulŭ poștalŭ 5 fl. 75 cr; s'au ținutŭ 7 ședințe și s'au colectatŭ 14 fl. pentru înfemeiarea unei bibliotecĭ poporale în Becleanŭ; s'au ajutatŭ dela societatea »Transilvania« 2 învĕțăcei dela meserii cu câte 75 fl. și școlele din Lăpușŭ și Beclénŭ cu câte 100 fl.

In comisiunea pentru înscrierĭ de membrii se aleseră la propunerea d-lui Manu și a presidiului cu aclamațiă: d-nii Vasilie Mustea, protopopŭ gr. cat. în Lăpușulŭ ung., Aronŭ Cosma, preotŭ gr. cat. în Rehia, și Ioanŭ Mirzocŭ, proprietarŭ din Beclénŭ, carĭ încasară 136 fl., taxe de la membrii ordinarĭ și ajutătorĭ, în carĭ încursară

şi colecte, ce se vorŭ publicá în fóia asociaţiunei „Transilvania.«

In comisia pentru propunerĭ intrară d-nii Samuelŭ Cupşia, protopopŭ gr. cat. în Cupşenĭ, Augustinŭ Popŭ, advocatŭ în Lăpuşulŭ ung. şi Emilŭ Manu, preotŭ gr. cat. în Boierenĭ. Acéstă comisiă referă prin d. Popŭ, despre modalitatea conferirei unui ajutorŭ la unŭ învĕţăcelŭ de la meserii, care suplică la adunare. Alte propunerĭ nu s'a făcutŭ.

Cu mare bucariă anunţŭ, că la acésta adunare se însinuară patru disertaţiunĭ, unŭ semnŭ de progresŭ. Din acestea patru disertaţiĭ, tóte bine lucrate de autorii lorŭ şi tóte admise spre cetire, din care însĕ se putură citi numai trei din causa scurţimei timpului şi anume: 1. a domnului Gabrielŭ Manu, bine cunoscutulŭ advocatŭ şi anteluptătorŭ alŭ nostru, despre scóla din Lăpuşulŭ ung. în mare parte ajutată de d-sa, care îşĭ cetí operatulŭ în tonŭ emoţionatŭ; 2. a abilului învĕţătorŭ a acestei şcóle d. Alexe Latiţiu despre: »Cultura arborilorŭ,« bine pronunţată; 3. a docentului Iónŭ Popŭ Re eganulŭ despre: »Codru,« citate de poesii poporale şi dela divulŭ »Andrei Mureşanŭ.« Tóte acestea disertaţiunĭ fură ascultate cu atenţiunea recerută şi aplaudate la fine. A. 4-a disertaţiă a d-lui Vasilie Filipŭ, preotŭ gr. cat. în Lăpuşulŭ românescŭ, neputându-se cetí, fiindcă trecuse timpulŭ, se va recomandá spre publicarea primo loco în organulŭ asociaţiunei »Transilvania«

Noi ne-amŭ bucuratŭ din adênculŭ inimei nóstre pentru viulŭ interesŭ, ce pórtă domnii conferenţarĭ pentru mărețele scopurĭ, ce are acéstă mare şi umană instituţiune a Românilorŭ.

Observămŭ, că decă se va procede şi în viitorŭ aşa de nimeritŭ şi cu tactică fină prin subcomitetulŭ desp. şi conducĕtorii poporului nostru, despărţămêntulŭ Deşiului Nr. XII îşĭ va eluptá unŭ renume aşa de mare, încâtŭ se va puté numĕrá între cele dintâiu despărţăminte dintre cele 22 ale »Asociaţiunei Transilvane.«

De astă dată reuşita, despre care amintimŭ, se atribue nunumai comitetului din Deşiu în frunte cu d-nii Manu, Munteanu, Hossu, Mureşianŭ şi Bogdanŭ; ci şi comitetului de primire din Lăpuşulŭ ung. condusŭ de energiculŭ lui preşedinte Georgiu, v.-preş. Popŭ, prot. Mustea şi Latişiu, precum şi toţĭ ceilalţĭ.

Adunarea generală viitóre s'a fixatŭ la propunerea motivată a secretariului pe 1 Augustŭ 1885 în Ciachigârbĕu, asemenea centrulŭ unui cercŭ politicŭ.

După închiderea adunării, abia pela 6 óre séra publiculŭ, favoritŭ şi de unŭ cerŭ seninŭ, se duse la băile din Stoicenĭ, cale de 1 óră.

Teatrulŭ începŭ la 8 óre séra, unde ne delectară actorii diletanţĭ românĭ din Becleanŭ, conduşĭ de dascălulŭ Simionŭ Moldovanŭ, cu ajutoriulŭ soţiei sale d-na Flórea şi a d-lui Ioanŭ Grecu, ca regisorŭ, precum se anunţă în acestŭ ḑiarŭ.

S'au jucatŭ piesele: 1. »Paracliserulŭ“ séu »Florinŭ şi Florica,“ operetă în unŭ actŭ de Vasile Alexandri, şi 2. „Cărlanii« vodevilŭ în unŭ actŭ de C. Negruzi, între repeţitele şi freneticele aplause generale ale publicului, măritŭ cu toţĭ óspeţii neromânĭ aflatorĭ la scalde. Actorii au fostŭ rechemaţĭ pe scenă în semnŭ de recunoscinţă. Observămŭ, că costumele diletanţilorŭ tóte suntŭ naţionale cu tricolorŭ românescŭ, ceea ce le-au măritŭ aspectulŭ. Ei suntŭ: Vasile Chiţa, Ioanŭ Svagau, Ioanŭ Moldovanŭ, Ludovica-Flórea-şi Ioanŭ Diuganŭ, 3 fraţĭ şi nepoţĭ ai d-nei învĕţătorese Flórea Moldovanŭ din Becleanŭ; la finea representaţiunei, diletanţii cântară armoniosŭ câteva strofe din »Latina gintă“ şi »Peneşiu Curcanulŭ“ ale marelui Alesandri, între nemărginitele aplause ale publicului de vre-o 300 persóne.

Balulŭ se începŭ la 10 óre şi dură până în dalba ḑiuă următóre cu însufleţire şi veseliă generală, neconturbată de nicĭ celŭ mai micŭ escesŭ ori inconvenienţă.

Intratulŭ casei fu preste 190 fl. între carĭ vre-o 20 suprasolvirĭ, lista cărora se va publicá mai târḑiu. Diletanţii rechiraţĭ prin comitetulŭ despărţămêntului se remunerară pentru spesele de călĕtoriă şi diurne cu 55 fl. — afară de cuartire şi întreţinere, în pausă d. Alexa Laţişiŭ, dândŭ din alŭ sĕu 1 fl., le-au colectatŭ 12 fl.

Se succedară câte unŭ jocŭ şi câte o cântare românéscă până dimineţa.

Nouĕ ne crescea inima vĕḑêndŭ »Hora română,« şi ne plăcŭ fórte saltulŭ provincialŭ »Chioriana.“

Intre óspeţii streinĭ au fostŭ şi câteva familĭ maghiare. Românii şi Ungurii şi-au petrecutŭ prin urmare acĭ împreună în bună armoniă, ceea ce ar fi bine sĕ se pótă realisá pretutindenea, spre binele reciprocŭ alŭ acestorŭ douĕ popóre avisate a trăi împreună.

Acestŭ îndestulitorŭ, ba splendidŭ resultatŭ moralŭ şi materialŭ alŭ organisărei festivităţiĭ, este a se mulţămí zelosului preşedinte d. Georgiu, ci întregului comitetŭ filialŭ de primire din Lăpuşulŭ ungurescŭ.

Vĕ mulţămimŭ frăţesce domnilorŭ şi fraţilorŭ Lăpuşenĭ, pentru zelulŭ şi bunăvoinţa, şi ostenelele ce vi le-aţĭ datŭ spre a ridicá prestigiulŭ şi înaltă sfânta causă a „Asociaţiunei transilvane« pentru literatura şi cultura poporului română ce representămŭ cu toţii în genere, şi pentru căldurósa şi sinpatica primire, ce ne-aţĭ făcutŭ.

»Daţĭ, şi vi se va dá vouĕ.« **Unŭ participante.**

CORESPONDINŢA NÓSTRĂ DIN COMITATE.

Preluca, în 13 Augtŭ 1884.

Vină a vĕ face cunoscutŭ, că în Preluca, cerculŭ Lăpuşului ungurescŭ, acuma de curêndŭ s'a întêmplatŭ următorulŭ casŭ:

In 13 Augustŭ a. c. d. solgăbirĕu din Lăpuşŭ şi-a trimesŭ pe adjunctulŭ sĕu în Preluca, ca sĕ judece pre câţĭ-va bieţĭ ómenĭ de vinovaţĭ, pentru că nu au votatŭ cu ocasiunea alegerei dietale dela Lăpuşŭ în partea guvernamentală. Acei ómenĭ au fostŭ judecaţĭ şi mai înainte, dară atuncĭ au făcutŭ recursŭ, şi acuma din nou i-au judecatŭ.

Bieţii ómenĭ, nĕcăjiţĭ că abia îşĭ potŭ susţine viéţa dintr'o ḑi într'alta, au fostŭ judecaţĭ de adjunctŭ împreună cu notarulŭ, care de sine se înţélege că nu póte lipsí cândŭ e vorba de jăcuirĭ: unui omŭ i-s'a luatŭ o vacă pentru 60 fl., dela altulŭ 2 boi totŭ pentru atâta, şi acésta numai pentru că nu au voitŭ sĕ-şĭ dea dreptulŭ de alegĕtorŭ pentru banĭ.

In cerculŭ Lăpuşului de altmintrelea se facŭ investigaţiunĭ şi póte încă sĕ se provóce o alegere nouă.

Aşa merge tréba în ţéra ungurésca. Trebue dară, ca vrêndŭ nevrêndŭ, sĕ ne facemŭ Ungurĭ.

Acésta va fi însă:

»Cândŭ va face plopulŭ nucĭ
„Şi răchita mere dulcĭ.“

Unŭ românŭ din Preluca.

DIVERSE.

O tâlhăriă modernă. — Ierĭ s'a începutŭ la tribunalulŭ din Leitmeritz pertractarea finală a atentatului comisŭ cu mare speculă de fraţii Rösler într'o móră din Teplicz. Iată în ce constă modernitatea atentatului: Carolŭ Rösler, inginerŭ fără ocupaţiune, şi fratele sĕu Franciscŭ, fostŭ amploiatŭ la calea ferată, de altmintrelea pungaşĭ cunoscuţĭ, se hotărîră a tăbărî în nóptea din 10 Aprile 1884 asupra morei „Schweitzer« a lui Aureliu Müller, care atuncĭ nu erá acasă. Spre a evitá orĭ-ce felŭ de bănuélă, Carolŭ s'a îmbrăcatŭ ca gendarmŭ şi Franciscŭ ca poliţaiŭ. Camŭ pe la 10 óre nóptea, întâlniră ei pe strada, unde se afla móra, pe unŭ păzitorŭ de nópte, căruia îi poronciră în tonŭ oficiosŭ, că îndată ce va observá vre-unŭ individŭ suspiciosŭ, sĕ fluere. După ce în chipulŭ acesta au pusŭ în respectŭ pe păzitorulŭ, întrară în curte, se urcară în etagiulŭ alŭ doilea, unde îi întêmpină cumnatulŭ proprietarului, pe care-lŭ deşteptase cânele din somnŭ. Gendarmulŭ provocă numai decâtŭ pe Nehring — aşa se chiamă cumnatulŭ lui Müller — în numele legei, sĕ deschidă uşa. Nehring înspăimêntatŭ deschise uşa odăii de durmitŭ, gendarmulŭ rĕmase ca sentinelă, ér poliţaiulŭ intră înlăuntru. Acum îi spuse cestŭ din urmă lui Nehring, că dênsulŭ cu cumnatulŭ sĕu sunt bănuiţĭ, că pórtă corespondenţe politice cu lumea din afară şi că ei doi, organe ale siguranţei publice, au însărcinarea a cercetá totulŭ cu de amĕruntulŭ. La provocarea poliţaiului, Nehring a deschisŭ tóte dulapele şi cutiile, pe unde se aflau hârtiĭ; poliţaiulŭ, deşi a dată peste multe corespondenţe, le-a aruncatŭ la o parte, băgêndŭ în buzunarŭ unŭ portofoliu cu 63 fl. fiindcă hârtii de valóre n'a găsitŭ. După ce cercetase tóte cu de amĕruntulŭ, cândŭ erá tocmai sĕ părăsescă móra, proprietarulŭ acesteia Müller sosesce acasă. In curte întrebă pe gendarmŭ, ce caută acei, ér acesta îlŭ provocă sĕ mérgă în odaia sa. Aci poliţaiulŭ îlŭ declară în numele legei de prinsŭ. Reflesiunile lui Müller, că poliţia e în erore, n'avură nicĭ unŭ efectŭ; poliţaiulŭ îi repetă de mai multe orĭ, că elŭ e bănuitŭ că pórtă corespondenţe politice secrete, şi că face monete false de câte 5 fl; ba îlŭ provocă fără amênare a deschide numai decâtŭ casa, şi a-i predá tóte hârtiile de valóre. Müller s'a opusŭ, însĕ când gendarmulŭ i-a pusŭ baioneta în peptŭ, n'a mai avutŭ încătrău; deschise casa şi tâlharii au pusŭ mâna pe hârtii de valóre în preţŭ de 37,8000 fl., banĭ gata 267 fl. şi o sută de marcĭ. In chipulŭ acesta satisfăcuţĭ, ordonară lui Müller sĕ intre în odaia lui, la care, vorŭ păḑi doi gendarmĭ până dimineţă. Gendarmulŭ rĕmase acĭ cât-va timpŭ, apoi disparŭ. A doua ḑi Müller se duse numai decâtŭ la comanda gendarmilorŭ şi spuse întêmplarea. Faptulŭ se publică prin ḑiare, şi unŭ băiatŭ de prăvăliă cu numele Kratz descoperi gendarmilorŭ, că elŭ încă a fostŭ invitatŭ de fraţii Rösller la atentatulŭ comisŭ. In urma acestei denunţărĭ, tâlharii fură prinşĭ, închişĭ şi acum li se face pertractarea finală.

—x—

Perirea unei corăbii. — Despre perirea corăbiei americane pentru transportŭ de vite »Britannia,« unŭ marinarŭ de pe corabia cufundată a scrisŭ în sĕptĕmâna trecută din Londra ḑiarului »Fiume« următórele:

Din New-York am plecatŭ în 19 Iulie. Pe lângă alte mărfurĭ, pe bordulŭ corăbiei nóstre se aflau şi o sută şése-ḑecĭ de boi îngrăşaţĭ. Deşi negurele erau fórte dese, noi totuşĭ sosirămŭ cu pace până la ţĕrmurii englesĭ.

In 30 Iulie érăşĭ ne-a copleşitŭ o désă negură, tocmai pe când ne aflamŭ la o depărtare cam de 10—13 mile de Portland. Luarămŭ decĭ tóte mĕsurile de asigurare, şi înaintamŭ încetŭ. Până la o óră după mieḑul nopţii, dândŭ neîntreruptŭ semne, am trecutŭ nevătămaţĭ pe lângă mai multe corăbii, ce veneu din direcţia opusă. Cam pe la o óră audirămŭ o fluerătură, ce venea dela o corabiă care plutea cătră noi. Corabia nóstră ferea în drépta, ér în stânga fluerătura totŭ mai tare se auḑia. Căpitanulŭ nostru a comandatŭ »în dréptă,« şi în clipa ce urmă observarămŭ lampele albă şi costa verde ale corăbiei ce ne venea în faţă. Nu trecŭ o secundă şi cósta stângă a corăbiei nostre tocmai sub podŭ fu nimerită de o grozavă lovitură, şi spartă cu desăvêrşire. Indată slobozirămŭ în mare „caicele de scăpare,“ şi ne puserămŭ sĕ mĕsurămŭ câtŭ de înaltă érá apa ce întrase în corabiă. Ne convinserămŭ că corabia nu se mai póte mântuí. Cealaltă corabiă »Bellcairn,“ care lovise într'a nóstră, încă slobozí caicele sale în apă şi le trimise în ajutorulŭ nostru. In vreme ce »Britannia« nóstră se cufundá, ne sileamŭ sĕ scăpămŭ ce mai puteamŭ încă scăpá Pe la şése óre boii de pe bordŭ erau în apă până la grumazŭ; şi atuncĭ şi noi ne luarămŭ rĕmasŭ bunŭ dela »Britannia,« şi cu caicele merserămŭ de ne suirămŭ pe „Bellcairn.« Bieţii boi după aceea, veḑêndu-se părăsiţĭ, au începutŭ sĕ se svîrcolescă în drépta şi în stânga. „Britannia« încă luptându-se până la o vreme cu valurile, se clătină în drépta şi în stînga, până ce în urmă a dispărutŭ cu totulŭ în valurĭ. După cufundarea »Britaniei,« ţi se făcea milă cândŭ vedeai pe cei 160 de boi notândŭ în tóte părţile şi mugindŭ cu o desperaţiune înfiorătóre, suindu-se unii pe alţii în instinctulŭ lorŭ de conservare, tocmai că — ómenii. Dar în zadarŭ. Noi nu le putémŭ ajutá.

»Bellcairn,« care încă suferise, nu a mersŭ la Cadix, loculŭ unde erá destinatŭ, ci s'a reîntorsŭ la Southampton. Amŭ sositŭ séra târḑiu; 10 boi au fostŭ scăpaţĭ de o corabiă cu vaporŭ, care îi aflase luptându-se cu valurile. Holrapfel, propietarulŭ »Britanniei,« a intentatŭ procesŭ contra corăbiei „Bellcairn.« —

—x—

Binder prinsŭ de Briganḑĭ. — Din Filipopolŭ se scrie cătră „Corespondinţa politică«: Soţia nenorocitului Binder din Belova, care a fostŭ prinsŭ de briganḑĭ, a trimesŭ mai ḑilele trecute acestora 368 punţĭ turcescĭ cu unŭ curierŭ, rugându-i prin o scrisóre făcută în limba grecéscă, sĕ-lŭ libereze — mai mulţĭ banĭ no avea nicĭ ea. La 31 Iulie st. n. ţĕranulŭ trimisŭ cu banii se întórse aducêndŭ o scrisóre dela briganḑĭ. Bangelli — aşa se subscrie căpitanulŭ bandei — îi rĕspunse adecă, că de nu-i va dá cei 1632 ce mai lipsescŭ până la 2000 pt. câtŭ a cerutŭ elŭ, va omorî pe Binder, precum va omorî şi pe fiecare amploiatŭ alŭ societăţii pentru căile ferate din Orientŭ. Ţĕranulŭ nu a pututŭ sĕ dea ochĭ cu nenorocitulŭ prisonierŭ. Scrisórea lui Bangelli de altfelŭ nu este subscrisă de Binder, precum au fostŭ cele douĕ scrisorĭ, ce a mai trimisŭ elŭ soţiei acestuia, împrejurare, ce te face sĕ presupunĭ, că elŭ va fi cu totulŭ slăbitŭ de strapaţele şi chinurile, ce a fostŭ sĕ sufere. După cum se vede din vorbele bandiţilorŭ, Binder a fostŭ dusŭ de ei în munţii Periu, voindŭ sĕ-şĭ asigure fuga în casŭ, că ar fi atacaţĭ. Autorităţile au trimesŭ, nu-i vorbă, 600 gendarmĭ, sĕ-i urmărescă, dar pe nişte terene aşa de greu de străbătutŭ, cum suntŭ cele dela Belova, nu se crede, că vorŭ sĕvêrşí ceva.

—x—

Invenţiune nouĕ. — »Rĕsboiulŭ« spune, că un esperimentŭ interesantŭ se va face Dumineca, 5 ale curentei, la orele 7 séra, în curtea casei prinţului Bibescu, situată în faţa spitalului Brâncoveanu. — D. inginerŭ Schalla din Viena, îmbrăcatŭ cu unŭ aparatŭ inventatŭ de elŭ, va întrá în mijloculŭ unui focŭ teribilŭ, produsŭ prin aprinderea a patru stânjinĭ de lemne, unse cu pucióså şi cătranŭ, pentru ca sĕ arḑă mai bine. Numitulŭ susţine, că va stá în mijloculŭ unei căldurĭ de 1000 de grade Celsius câtŭ trebue pentru; a topi tuciulŭ, până cândŭ va fi consumată tótă cantitatea de lemne, cu ochii liberĭ, fără a întrebuinţa măcar vr'o sticlă acoperitóre, şi va eşi în urmă cu desăvêrşire nevătămatŭ. Nu se face de câtŭ o singură esperienţă. Totŭ d. Schalla este inventatorulŭ lămpii electrice de rotaţiune, încercată în Englitera pentru iluminarea cóstelorŭ maritime, — alŭ plugului pentru curăţitulŭ stradelorŭ de noroiŭ, prafŭ şi zăpadă, introdusŭ aḑĭ în Paris, Viena, Berlinŭ etc., precum şi alŭ aparatului parlamentarŭ de votare etc. După descrierea ḑiarelorŭ străine celorŭ mai importante, aparatulŭ de focŭ alŭ d-lui Schalla a fostŭ pretutindenĭ fórte admiratŭ. — Impĕratulŭ Germaniei, asistândŭ la o asemenea producţiune, felicitându-lŭ s'a esprimatŭ astfel:

»Acéstă încercare trebue s'o privéscă cineva, spre a se mirá de progresulŭ ce au făcutŭ invenţiunile.«

—x—

O statistică. — Unŭ originalŭ, care a muritŭ, a avutŭ ideia fantastică d'a face o comptabilitate în partidă duplă a sĕrutărilorŭ schimbate, între elŭ şi soţia lui, în timpulŭ unei perióde de douĕ ḑecĭ de anĭ. In întâiulŭ anŭ sĕrutările au ajunsŭ la cifra de 36,500, séu 100 sĕrutărĭ pe ḑi; unŭ mecanismŭ destulŭ de respectabilŭ. In anulŭ alŭ doilea cifra s'a redusŭ la jumĕtate. In alŭ treilea cifra micşoră a sĕrutărilorŭ a fostŭ ḑece pe ḑi. In fine, după cincĭ anĭ, nu se mai numĕră de câtŭ douĕ sĕrutări pe ḑi: una dimineţa şi una séra. Câtŭ pentru anii următorĭ, nicĭ nu trebue sĕ mai vorbimŭ, abia din când în cândŭ îşĭ dedeu câte o sĕrutare, la ḑile marĭ. Pare că după ḑece anĭ de căsătoriă, soţii nu se mai sĕrutau de locŭ.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena
din 14 Augustŭ st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.10	Bonurĭ croato-slavone	100.—
Rentă de aurŭ 4%	92.50	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.
Rentă de hârtiă 5%	89.20	Imprumutulŭ cu premiu ung.	115.80
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.40	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	115.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.30	Renta de hârtiă austriacă	80.95
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	118.50	Renta de arg. austr.	81.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.20	Renta de aurŭ austr.	103.65
Bonurĭ rurale ungare	101.25	Losurile din 1860	135.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.—	Acţiunile băncel austro-ungare	859.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.25	Act. băncel de creditŭ ung.	317.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.25	Act. băncel de creditŭ austr.	315.30
Bonurĭ rurale transilvane	101 25	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.74
		Napoleon-d'orĭ	$9.64\frac{1}{2}$
		Mărcĭ 100 împ. germ.	59.50
		Londra 10 Livres sterlinge	121.65

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 2 Augustŭ st. v. 1884

Renta română (5%).	Cump.	$93\frac{3}{4}$	vênd.	94
Renta rom. amort. (5%)	„	$95\frac{3}{8}$	»	——
» convert. (6%)	»	$97\frac{1}{4}$	»	98
Împr. oraş. Buc. (20 l.)	»	$34\frac{1}{4}$	»	—.—
Credit fonc. rural (7%)	»	$102\frac{1}{4}$	„	103
» „ „ (5%)	„	$90\frac{1}{2}$	„	$92\frac{1}{4}$
» » urban (7%)	»	$101\frac{3}{4}$	„	102
» » » (6%)	»	$97\frac{1}{2}$	»	98
» » » (5%)	»	$87\frac{1}{2}$	»	88
Banca naţională a României	„	1385	„	1400
Ac. de asig. Dacia-Rom.	„	340.	„	$354\frac{1}{2}$
« » » Naţională	„	$237\frac{1}{2}$	»	243
Aurŭ	„	5.40.%	»	.—
Bancnote austriace contra aurŭ	„	2 07.	„	2.09

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 15 Augustŭ st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.10	Vênd.	9.15
Argint românesc	»	9.05	»	9.10
Napoleon-d'orĭ	»	9.62	»	9.65
Lire turcescĭ	»	10.90	»	10.92
Imperialĭ	»	9.86	»	9.88
Galbenĭ	»	5.64	»	5.67
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.50
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potu cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Acei domnĭ abonaţĭ ai noştri, carĭ au plătitŭ preţulŭ abonamentului pe una jumĕtate de anŭ sĕu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprilie a. c., sunt rugaţĭ a ne trimite diferenţa preţului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAŢIA „GAZ. TRANS.“

LICITAŢIUNE.

Comuna bisericéscă „Şinca nouă“ publică licitaţiune pentru darea în antrepriză a *clădirii unei bisericĭ nouă* după planulŭ ce'lŭ posede. Cheltuelile clădirii suntŭ evaluate la suma de **11,500 fl.** Condiţiunile se potŭ vedé în numita comună. Cauţiunea va fi în banĭ gata. Licitarea e fixată pe ḑiua de 15 Augustŭ st. v. (Sfântă Măria) 1884, la 10 óre a. m. în comuna Şinca nouă. Comuna respectivă 'şĭ reservă dreptulŭ de a alege dintre architecţii, ce se vorŭ presentá la licitaţiă, pe care'lŭ va voí. In casŭ că licitarea se va publicá şi în „Telegrafulŭ Românŭ,“ nu se va luá în considerare, decâtŭ cea din „Gazetă.“

Augustŭ în 4, 1884.

Comuna bisericéscă **„Şinca nouă.“**

Cu preţulŭ de intrare: jumĕtate.

In fiecare ḑi numai pe scurtŭ timpŭ

Munkacsy.

este expusă în sala redutei din cetate

marea exposiţie artistică istorică a lui Veltée.

Acésta, unică în felul sĕu şi fără concurenţă, consistă din preste 150 figurĭ executate cu artă în mărime naturală, îmbrăcate deplinŭ şi înarmate, modelate tóte de cei mai vestiţĭ maiestrii ai Europei.

Cu deosebire e se distinge grupa de sensaţiune:

CHRISTOSŬ ÎNAINTEA LUI PILATŬ DE MUNKACSY,

representatŭ de 50 figurĭ de mărime naturală, făcute de d-nii **Beno** şi **Rivier** profesorĭ ai academiei din Paris, care au fostŭ expuse în Paris şi Londra şi de curêndŭ şi în sala cea mare a Redutei din Budapesta şi a fost recunoscute preste totŭ de presă şi de publicŭ de unŭ capŭ de operă unicŭ în felulŭ seu.

De asemenea grupă strălucită:

Maria Stuart şi regina Elisabeta cu curtea sa.

După tabloulŭ premiatŭ a maiestrului italianŭ **E. Fontana.**

Afară de aceea acéstă grandiósă exposiţie artistică e completată cu unŭ numĕrŭ mare de **grupe istorice, icóne de genŭ, scene familiare, poeţĭ** şi **virtuoşĭ însemnaţĭ ai trecutului** şi **presentului,** precum şi **domnitorĭ** şi **eroi** călărĭ şi pedestrii.

Deschisă ḑiua dela 5 óre după ameḑi pânâ la 10 óre séra, în Duminecĭ şi sĕrbătorĭ dela 3 óre d. a. până la 10 óre séra.

Preţulŭ intrării de persónă 20 cr.

Militarii dela sergenţi în josŭ şi copii plătescŭ jumĕtate.

Cu tótă stima

Louis Veltée.

Tipografia Alexi Braşovŭ.